

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Разработена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и в съответствие с Наредбата за приобщаващото образование, Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021–2030), Националната стратегия за хората с увреждания 2021–2030 и Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021–2030), когато съответните мерки са приложими към потребностите на учениците.

Приета с решение на Педагогическия съвет – Протокол № 19/09.09.2026 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Равният достъп до качествено образование означава всеки ученик да има реална възможност да участва пълноценно в училищния живот, независимо от здравословно състояние, увреждане, социално-икономическо положение, етническа или културна принадлежност, майчин език, семейна ситуация, риск от отпадане, миграционен опит, обучителни затруднения или друга лична и социална характеристика.

Уязвимостта не се разглежда като трайно качество на ученика, а като резултат от взаимодействието между неговите индивидуални потребности и бариерите в средата. Затова училището насочва усилията си не само към компенсиране на затрудненията, а и към премахване на пречките пред участието, ученето, общуването и принадлежността към училищната общност.

Приоритетно внимание се отделя на ученици, които:

- са в риск от отпадане, трайни отсъствия или преждевременно напускане на образователната система;
- имат специални образователни потребности, хронични заболявания, увреждания или временни ограничения;
- изпитват значими обучителни затруднения или натрупани образователни дефицити;
- не владеят българския език на ниво, достатъчно за пълноценно участие в учебния процес;
- живеят в условия на бедност, материални лишения или други неблагоприятни социални обстоятелства;
- са засегнати от тормоз, насилие, дискриминация, изолация или силен психосоциален стрес;
- са новопостъпили от друга образователна система, включително след обучение в чужбина;
- са с изяви дарби и се нуждаят от условия за развитие на потенциала си;
- са в друга ситуация, при която са необходими целенасочени мерки за равнопоставено участие.

II. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА ОСНОВА

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование, в действащата ѝ редакция;
- Закон за защита от дискриминация;
- Закон за хората с увреждания;
- Закон за закрила на детето;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021–2030) и План за действие 2025–2027;
- Национална стратегия за хората с увреждания 2021–2030;
- Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021–2030) и Национален план за действие 2024–2027;

- Програма „Образование“ 2021–2027 и приложими национални проекти и програми;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания;
- Европейска конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

III. ПРИНЦИПИ

- равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- най-добър интерес на детето;
- приобщаване вместо изолиране;
- индивидуален подход и ранна подкрепа;
- достъпна физическа, информационна, дигитална и комуникационна среда;
- участие на ученика в решенията, които го засягат, съобразно възрастта и зрелостта му;
- партньорство с родителите/лицата, полагащи грижи;
- междусекторно сътрудничество при сложни случаи;
- поверителност и защита на личните данни;
- използване на силните страни и потенциала на всеки ученик.

IV. ОСНОВНА ЦЕЛ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

Основна цел:

Осигуряване на условия за равнопоставен достъп, пълноценно участие, образователен напредък, психологическо благополучие и принадлежност към училищната общност на всеки ученик, с особен фокус върху учениците от уязвими групи.

Специфични цели:

- ранно идентифициране на риск от затруднения, изолация или отпадане;
- осигуряване на ефективна обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- намаляване на отсъствията и преодоляване на образователни дефицити;
- подкрепа за ученици с различен майчин език и новопостъпили ученици;
- подобряване на достъпността на физическата и дигиталната среда;
- развитие на социално-емоционални умения, толерантност и култура на приемане;
- превенция на тормоза, насилието, дискриминацията и речта на омразата;
- активно участие на учениците в клубове, спорт, инициативи и ученическо самоуправление;
- укрепване на партньорството училище–семејство–институции;
- проследяване на ефекта от мерките чрез измерими индикатори.

V. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПОДКРЕПАТА

В началото на учебната година директорът определя със заповед координатор по приобщаващото образование. Общата и допълнителната подкрепа се организират по реда на Наредбата за приобщаващото образование и съобразно конкретните потребности на учениците.

Училището осигурява, в зависимост от потребностите:

- допълнително обучение и консултации по учебни предмети;
- психологическа и педагогическа подкрепа;
- кариерно ориентиране;
- занимания по интереси и дейности за развитие на силните страни;
- екипи за подкрепа за личностно развитие и планове за подкрепа;
- подкрепа за преход между образователни етапи и при преместване;
- мерки за превенция на отсъствията и ранното отпадане;
- подкрепа при адаптация на ученици, обучавали се в друга държава;
- подходящи разумни улеснения и достъпна среда за ученици с увреждания;

- сътрудничество с РЦПППО, ДСП/ОЗД, общината, здравни и социални услуги и други компетентни институции.

VI. ПЛАН НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Приоритет/цел	Дейности	Срок	Очакван резултат	Индикатори	Отговорни лица
1. Ранно идентифициране и обща подкрепа	Анализ на образователните резултати, отсъствията, адаптацията и потребностите; консултации; допълнително обучение; диференциран подход; насочване към психолог/педагогически съветник.	Септември–октомври 2026 г.; текущо	Навременно разпознаване на риск и организирана подкрепа.	Брой идентифицирани ученици; брой проведени консултации; проследена промяна в резултатите/отсъствията.	Класни ръководители, учители, координатор, психолози
2. Допълнителна подкрепа за ученици със СОП, хронични заболявания и увреждания	Оценка на индивидуалните потребности; сформирани на екипи; план за подкрепа; осигуряване на специалисти и разумни улеснения; взаимодействие с РЦПППО.	През учебната година	Подкрепа, съответстваща на индивидуалните потребности.	Брой сформирани екипи; планове за подкрепа; изпълнени мерки; периодични екипни прегледи.	Директор, координатор, ЕПЛР, учители, специалисти
3. Превенция на отсъствията и отпадането	Ранно проследяване на отсъствия; контакт със семейството; индивидуални мерки за мотивация; подкрепа при затруднения; междусекторна работа при необходимост.	Текущо	Намален риск от отпадане и подобрена посещаемост.	Брой случаи с индивидуални мерки; намалени неизвинени отсъствия; задържани в образование ученици.	Класни ръководители, зам.-директори УД, психолози, педагогически съветник
4. Подкрепа по български език и адаптация	Допълнителни занимания по български език; езикова подкрепа в учебните предмети; партньорство „връстник помага на връстник“; адаптационни срещи за новопостъпили ученици.	Октомври 2026 г. – юни 2027 г.	Подобрено владение на български език и по-добра адаптация.	Напредък по езикови показатели; участие в учебни дейности; намалени затруднения при включване.	Учители по БЕЛ, класни ръководители, психолози, координатор
5. Социално включване и ученическо участие	Клубове по интереси; ученическо	През учебната година	Повишено чувство за принадлежност и	Участници в клубове и инициативи;	Учители, класни ръководители,

Приоритет/цел	Дейности	Срок	Очакван резултат	Индикатори	Отговорни лица
	самоуправление; доброволчески инициативи; партньорски дейности между ученици от различни класове и етапи.		участие.	представителство на ученици от уязвими групи; обратна връзка от ученици.	Ученически съвет
6. Превенция на насилие, тормоз и дискриминация	Класни и училищни дейности за толерантност, права на човека, дигитално гражданство и превенция на речта на омразата; прилагане на училищния механизъм срещу тормоза.	През учебната година	По-сигурен и позитивен училищен климат.	Брой превантивни дейности; данни от анкети; динамика на регистрираните случаи; предприети коригиращи мерки.	Психолози, педагогически съветник, УКСН, класни ръководители
7. Психично здраве и социално-емоционални умения	Групови занимания и тренинги; индивидуално консултиране; кризисна подкрепа; дейности за управление на стреса, комуникация, емпатия и саморегулация.	Текущо	Повишена психологическа устойчивост и умения за саморегулация.	Брой проведени дейности; участие; обратна връзка; насочени и подкрепени случаи.	Психолози, педагогически съветник, класни ръководители
8. Здравна култура и безопасен начин на живот	Възрастово подходящи беседи и кампании за здраве, хранене, лична хигиена, сексуално и репродуктивно здраве, зависимости, безопасно онлайн поведение и дезинформация в здравна тематика.	През учебната година	Повишена здравна грамотност.	Проведени инициативи; участие; резултати от обратна връзка/анкети.	Медицински специалист, психолози, учители, външни специалисти
9. Спорт и позитивна изява	Включване в спортни празници, състезания, турнири и клубове; целенасочено насърчаване на ученици с ниско участие.	През учебната година	Повишена физическа активност, мотивация и самооценка.	Брой включени ученици; участия в спортни дейности; устойчиво посещение.	Учители по ФВС, класни ръководители
10. Работа с родители и семейства	Информационни срещи; индивидуални	Текущо	По-активно партньорство и доверие.	Брой срещи; участие на родители; изпълнени	Класни ръководители, координатор, психолози,

Приоритет/цел	Дейности	Срок	Очакван резултат	Индикатори	Отговорни лица
	консултации; включване в планирането на подкрепа; насочване към услуги и институции; съдействие при преход и адаптация.			договорени мерки.	ръководство
11. Достъпна физическа и дигитална среда	Годишен преглед на бариери; разумни улеснения; достъпни електронни материали; адаптиране на комуникацията и учебните ресурси според потребностите.	Септември 2026 г.; текущо	Намалени бариери пред участието.	Установени и отстранени бариери; изпълнени индивидуални улеснения.	Директор, зам.-директор АСД, координатор, ИТ екип
12. Квалификация на персонала	Вътрешни обучения за приобщаващо образование, универсален дизайн за учене, диференциране, работа с травма, антидискриминация, езикова подкрепа и работа с родители.	През учебната година	Повишен капацитет на персонала.	Брой обучения; участие; приложени практики; самооценка на компетентностите.	Директор, комисия по квалификация, координатор
13. Подкрепа за ученици с изявени дарби	Насочване към състезания, олимпиади, клубове, проекти, менторство и индивидуални възможности за развитие.	През учебната година	Развитие на потенциала и мотивацията.	Брой ученици в дейности; участия и постижения; индивидуални планове/подкрепа при необходимост.	Учители, класни ръководители, ръководство
14. Мониторинг и оценка	Междинен анализ през първия срок и годишен анализ на изпълнението; използване на данни за участие, отсъствия, резултати, случаи на риск и обратна връзка.	Януари–февруари 2027 г.; юни 2027 г.	Проследим ефект и своевременни корекции.	Междинен и годишен отчет; изпълнени коригиращи мерки.	Директор, координатор, Педагогически съвет

VII. РАБОТА ПО СЛУЧАЙ И МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Когато потребностите на ученика не могат да бъдат удовлетворени само с ресурса на училището, се организира взаимодействие с компетентните институции и услуги при спазване на принципите за необходимост, пропорционалност, поверителност и защита на личните данни.

При необходимост училището взаимодейства с:

- Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
- Регионално управление на образованието – София-град;
- дирекция „Социално подпомагане“ / отдел „Закрила на детето“;
- Столична община и районни администрации;
- здравни и социални услуги;
- МВР и местната комисия за борба срещу противообществените прояви, когато е приложимо;
- неправителствени и партньорски организации при ясно определени роли и законосъобразно споделяне на данни.

VIII. РАБОТА С РОДИТЕЛИ И УЧИЛИЩНА ОБЩНОСТ

- Родителите се включват като партньори при обсъждането и изпълнението на мерките за подкрепа.
- Информацията се предоставя на разбираем език и във форма, съобразена с конкретните комуникационни потребности.
- Училището не допуска стигматизиращо обозначаване на ученици като „проблемни“, „рискови“ или „неуспешни“ в публична среда.
- При общоучилищни инициативи се създават възможности за участие на всички ученици, включително чрез адаптиране на дейностите.
- Сигнали за дискриминация, тормоз или нарушени права се разглеждат по приложимия вътрешен и законов ред.

IX. МОНИТОРИНГ И ИНДИКАТОРИ

Изпълнението на програмата се наблюдава чрез комбинация от количествени и качествени показатели, включително:

- посещаемост и динамика на отсъствията;
- образователни резултати и напредък спрямо индивидуалното начално ниво;
- брой ученици, получили обща и допълнителна подкрепа;
- брой планове за подкрепа и изпълнение на заложените мерки;
- участие в клубове, спорт, инициативи и ученическо самоуправление;
- данни за случаи на тормоз, насилие, дискриминация и предприети мерки;
- резултати от анкети за училищен климат, принадлежност и удовлетвореност;
- участие на родители и резултати от партньорската работа;
- брой квалификационни дейности и приложени приобщаващи практики;
- идентифицирани и намалени физически, комуникационни и дигитални бариери.

Мониторингът не се използва за публично ранжиране или стигматизиране на ученици. При отчети се използват обобщени данни, освен когато индивидуалната информация е необходима за работа по конкретен случай.

X. ОТЧИТАНЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ

Координаторът по приобщаващото образование, съвместно с ръководството и педагогическите специалисти, изготвя междинна информация за изпълнението след първия учебен срок и годишен отчет до края на учебната година.

При установена неефективност на конкретна мярка тя се променя, заменя или допълва. Програмата се актуализира при промяна на нормативната уредба, училищната среда или анализа на потребностите.

XI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Настоящата програма е част от политиката на 32. СУИЧЕ за приобщаваща, безопасна и подкрепяща образователна среда и се прилага съвместно с Програмата за превенция на ранното напускане на училище, Плана за противодействие на насилието и тормоза, Правилника за дейността на училището и другите относими вътрешни актове.

Програмата влиза в сила от датата на приемането ѝ от Педагогическия съвет.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1**КОНТРОЛЕН ЛИСТ ЗА МЕЖДИНЕН И ГОДИШЕН МОНИТОРИНГ**

Област	Данни/индикатор	Извод	Коригираща мярка/срок
Отсъствия и риск от отпадане			
Образователен напредък			
Обща подкрепа			
Допълнителна подкрепа			
Участие в училищния живот			
Психологически климат			
Тормоз/насилие/дискриминация			
Работа с родители			
Достъпна среда			
Квалификация на персонала			

Период на мониторинга: ☐ междинен ☐ годишен

Датата на мониторинга и изготвилите лица се отбелязват в служебната документация.